

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TÜBİTAK

1001 ARAŞTIRMA PROJELERİNİN YAZIMINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

SUNUM İÇERİĞİ

01 | Ar-Ge Projesi ve Bileşenleri

02 | Başvuru Öncesi Faydalı Bilgiler

03 | Başvuru Oluşturma Süreci

04 | Başvuru Ön İnceleme Süreci

05 | Bilimsel Değerlendirme Süreci

06 | Diğer Hususlar

Ar-Ge Projesi ve Bileşenleri

- **Araştırma ve deneysel geliştirme (Ar-Ge);** insanlık, kültür ve toplum hakkındaki bilgi de dâhil olmak üzere **bilgi dağarcığının artırılması** ve bu dağarcığın **yeni uygulamalar tasarlamak** üzere kullanılması için **sistemik** temelde yürütülen **yaratıcı çalışmalardır** (Frascati Kılavuzu, 2015).
- Ar-Ge daima **orijinal kavramlara** ve bu kavramların yorumlanmasına veya hipotezlere dayalı **yeni ‘şeyler’** bulmaya odaklanmaktadır.

Frascati Kılavuzu Işığında Ar-Ge

Ar-Ge Türleri

Temel Araştırma: Görünürde herhangi bir özel uygulaması veya kullanımı bulunmayan ve öncelikle olgu ve gözlemlenebilir gerçeklerin temellerine ait yeni bilgiler edinmek için yürütülen deneysel veya teorik çalışmalar.

Uygulamalı Araştırma: Belirli bir pratik amaç veya hedefe yönelik olarak yeni bilgi edinme amacıyla yürütülen özgün araştırmalar.

Deneysel Geliştirme: Araştırma ve/veya pratik deneyimden elde edilen mevcut bilgiden yararlanarak yeni malzeme, ürün veya cihaz üretmeye; yeni süreçler, sistemler ve hizmetler tesis etmeye ya da halihazırda üretilmiş veya kurulmuş olanları önemli ölçüde geliştirmeye yönelik sistemli çalışmalar.

Ar-Ge'yi Ayırt Etme Ölçütleri

Yeni: Yeni bulgular hedeflenmeli (*novel*)

Yaratıcı: Özgün kavram ve hipotezlere dayalı olmalı (*creative*)

Belirsiz: Nihai sonuçlar hakkında belirsizlik olmalı (*uncertain*)

Sistematik: Planlanmış ve bütçelendirilmiş olmalı (*systematic*)

Transfer Edilebilirlik ve/veya Tekrar

Üretilebilirlik: Sonuçlar transfer edilebilir ve yeniden üretilebilir olmalı (*transferable and/or reproducible*)

Ar-Ge Projesi Olma Niteliği Taşımayan Çalışmalara Örnekler

- Sadece veri toplama ve/veya durum tespitiye yönelik çalışmalar
- Rutin eğitim programları/materyal hazırlanmasına yönelik çalışmalar
- Rutin yazılım geliştirilmesine yönelik çalışmalar
- Piyasa araştırması/rutin endeks oluşturulmasına yönelik çalışmalar
- Kuram, metodoloji, konu, kapsam, araştırma soruları, hipotezler vb. hususlarda niteliksel değişiklik yapılmadan daha önce yapılan araştırmaların benzerlerini yapmaya yönelik çalışmalar
- Tanıtım, yayılım, farkındalık oluşturma ve sosyal sorumluluk faaliyetlerine yönelik çalışmalar

Başvuru Öncesi Faydalı Bilgiler

- İdeal proje hazırlama süreci ortalama **3-6 ay** olmalıdır.
- Başvuru dosyasının hazırlanması ve nihai hale getirilmesi için yaklaşık **6 haftalık** bir süreye ihtiyaç vardır.
- Projenin yazımı başvurudan mümkünse **en az 1 ay önce bitirilmeli**, proje ekibi ve varsa aynı konuda çalışan ekipler tarafından proje önerisi başvuru öncesi birkaç defa okunmalıdır.
- Proje önerisi TÜBİTAK'ta değerlendirme aşamasındaysa, herhangi bir kurum veya kuruluşa **aynı projeyle başvuru yapılmamalıdır**.
- Proje sunmak ve yürütmek bir **eğitim ve tecrübe** gerektirmekte olup önce küçük bütçeli ve kısa süreli projelerle başlanması önerilmektedir.
- **Reddedilen** projelerin ortak hakem raporu doğrultusunda **revize** edilip gönderilebileceği unutulmamalıdır.

Başvuru Öncesi - ARBİS Kaydı

Proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların [TÜBİTAK - Araştırmacı Bilgi Sistemi \(ARBİS\)](#) veri tabanına kayıtlı olmaları ve kayıtlarının **güncel** olması gerekmektedir.

ARBİS Profil Erişimleri

KİŞİSEL BİLGİLER

UZMANLIK ALANLARI

YAYINLAR / ESERLER

ARBİS ÖZGEÇMİŞ

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

DENEYİM / İŞYERİ BİLGİLERİ

MAKALELER

YÖNETİLEN TEZLER

ARAŞTIRMACI DİJİTAL KİMLİK BİLGİLERİ

{ Web of Science/Thompson Reuters ve YÖKSİS entegrasyonu ile kayıt güncellemek artık çok kolay }

Başvuru Öncesi - Başvuru Koşulları

Proje yürütücüsü ve araştırmacıların (yurt dışı araştırmacılar hariç) **Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde** ikamet etmeleri,

Yabancı uyruklu bir kişinin **Türkiye sınırlarındaki bir kurum/kuruluştaki** görev yapıyor olması,

Proje yürütücüsü olarak **aynı dönemde aynı programa birden fazla** proje başvurusunda **bulunulmaması**,

Aynı proje önerisi ile **aynı dönemde** birden fazla programa başvuru **yapılmaması**,

Projede yer alan metinsel ifadelerin, **daha önce Kurumumuza sunulmuş olan** (sonuçlanan/yürürlükte olan projeler dahil) **projelerde yer alan ifadelerle** büyük ölçüde **benzerlik içermemesi**,

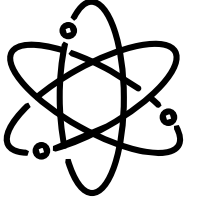
Başvuru Öncesi - Başvuru Koşulları

Aynı proje önerisi ile daha önce başvuru yapıldı ve **değerlendirme sonucunda iki kez özgün değer kriterinden yetersiz puan alındı ise** aynı proje önerisi ile **3. kez başvuruda bulunulamaması,**

Aynı proje önerisi ile daha önce 1001 Programı'na başvuruda bulunulmuş ve bilimsel değerlendirme sonucunda bu program kapsamında **3 kez projenin desteklenmesi uygun bulunmamış** ise aynı proje önerisi ile **4. kez 1001 Programı'na başvuru yapılamaması,** ayrıca herhangi bir program kapsamında **5 kez sunulan** ve desteklenmesi uygun bulunmayan bir proje ile **yeniden başvuruda bulunulamaması.**

Başvuru - Proje Konusu Seçimi

- Proje yürütücüsünün uzmanlık alanı ile uyumlu
 - Farklı bir alanda yazılabilir ancak projeyi değerlendiren kişileri bu çalışmayı yapabileceğinize inandırmanız gerekecektir.
- Güncel bir araştırma konusu
 - Konu belirlenmesinde yapay zeka araçları kullanılacaksa, TÜBİTAK Üretken Yapay Zekanın Sorumlu ve Güvenilir Kullanım Rehberi incelenmelidir.
- Özgün kavram ve hipotezler sunabileceğiniz açık soru(n) alanları olan
- Potansiyel yaygın etkisi yüksek olan
- Ülkemizin öncelikli alanlarında (zorunlu değil ama avantaj)

Başvuru - Proje Başvuru Sistemi (PBS)

Proje Başvuru Sistemi
ARDEB - Araştırma Destek Programları Başkanlığı

TR EN

Başvuru Programları

Program Adı	Bilgi Notu	Program Başvuru Durumu	Aktif Başvurular
1001 - BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA PROJELERİNİ DESTEKLEME PROGRAMI	Bilgi Notu	Başvuruya Açık	+ Aktif Başvurular
BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA PROJELERİ - ÖZEL ÇAĞRILAR	Bilgi Notu	Başvuruya Açık	+ Aktif Başvurular
1002 - HIZLI DESTEK PROGRAMI	Bilgi Notu	Başvuruya Açık	+ Aktif Başvurular
1005 - ULUSAL YENİ FİKİRLER VE ÜRÜNLER ARAŞTIRMA DESTEK PROGRAMI	Bilgi Notu	Başvuruya Açık	+ Aktif Başvurular
3501 - KARIYER GELİŞTİRME PROGRAMI	Bilgi Notu	Başvuruya Açık	+ Aktif Başvurular

Proje ekibi ve kurum/kuruluş yetkilileri için e-imza süreci

Başvuru - Başvuru Formu

Elektronik olarak gönderilmesi gereken başvuru formunun istenilen formatta hazırlanması ve **Türkçe*** doldurulmuş olması gerekmektedir (İngilizce özet ve referans olarak verilen uluslararası yayınlar hariç).

*T.C vatandaşlığı bulunmayan yürütücülerin proje önerilerini İngilizce olarak sunma imkanları bulunmaktadır.

Başvuru formunda yer alan **tüm konu başlıklarının eksiksiz doldurulması** ve formun projeyi değerlendirebilecek yeterlilikte bilgi içermesi gerekmektedir.

1001 – BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA PROJELERİNİ DESTEKLEME PROGRAMI
PROJE BAŞVURU FORMU

Başvuru formunun A4 9 yazı tipinde, her bir konu başlığı altında verilen açıklamalar göz önünde bulundurularak hazırlanması ve ekler hariç toplam 25 sayfayı geçmemesi gerekmektedir. Dosya depolama/paylaşım sistemlerindeki dosyalara ve/veya web sayfalarına link verilerek proje içeriğinin başvuru formu sınırları dışında aynı bir alanda paylaşılması halinde, proje bilimsel değerlendirmeye alınmadan iade edilir. Form değişiklikleri izlenmemeli ve yorum içermemelidir. Formun içeriği ayrı bir ek olarak farklı dosyada paylaşılmamalıdır. Proje önerisine ilişkin tüm bilgilerin formda yer alan ilgili bölüme eklenmesi ve formun nihai halinin tek bir dosya olarak başvuru sistemine yüklenmesi gerekmektedir. Proje önerisi değerlendirme formuna ulaşmak için [tıklayınız](#).

Proje Başlığı:
Proje Yürütücüsü:
Projenin Yürütüleceği Kurum/Kuruluş:

ÖZET

Türkçe ve İngilizce özetlerin projenin (a) özgün değeri, (b) yöntemi, (c) yönetimi ve (d) yaygın etkisinin ana hatlarını kapsamaması beklenir. Her bir özet 600 kelime ile sınırlandırılmalıdır. Bu bölümün en son yazılması önerilir.

Proje Özeti
Anahtar Kelimeler:

Title :
Summary

Başvuru Formu - Proje Başlığı ve Özet

Proje başlığı **projenin içeriğini** yansıtmalıdır. Proje başlığının **çok uzun olmaması** önerilmektedir.

Türkçe ve İngilizce özetler; projenin **özgün değerini, yöntemini, proje yönetimini** ve **yaygın etkisini** kapsamalıdır.

Özet bölümü **1 sayfayı** geçmemelidir.

Özet bölümünün proje öneri metni tamamlandıktan sonra **son aşamada yazılması** önerilmektedir.

Başvuru Formu - Anahtar Kelimeler

- Anahtar kelimeler seçilirken, **probleme, amaç ve hedefler ile metodolojiye ilişkin** kelimeler tercih edilmelidir.
- Araştırmaya ilişkin yaygın olarak kullanılan terminoloji sınırlarının içerisinde ve **uluslararası literatüre uygun** olacak şekilde anahtar kelimeler seçilmelidir.
- Seçilen kelimeler **araştırmanın kimliğini yansıtacak** önemde olmalıdır.
- İngilizce anahtar kelimeler, seçilen Türkçe anahtar kelimelerin **tam karşılığı** olmalıdır.

Başvuru Formu - Özgün Değer

Konunun Önemi ve Projenin Özgün Değeri alt başlığının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

- Araştırma konusu **çok iyi düşünülmüş** ve öneri formuna **çok iyi yansıtılmış** olmalıdır. Panelistlerden özgün değeri anlayabilmek için uğraş vermeleri beklenmemelidir. Yürütücü ya da ekip tarafından bu bölüm **açıkça** yazılmalıdır.
- Proje önerisinde ele alınan konunun **kapsamı** ve **sınırları** ile **önemi** literatürün eleştirel bir değerlendirmesinin yanı sıra nicel ve nitel verilerle açıklanmalıdır.
- Mevcut bilim ve teknolojiadaki **deneysel yöntemlerdeki eksiklikler** ve ilgili önerinin **ne katkılar sağlayacağı** tam olarak ortaya konulmalıdır.
- **Ham bir literatür özeti** verilmemeli, önceki çalışmaların bir analizi yapılmalıdır.
- Proje, ürün, malzeme, teknoloji veya teoride **mevcuda göre iyileştirme** ve **ilerleme** sağlamalıdır.
- "Bu çalışma.....farklılık sağlayacaktır."
- "Literatürdekieksikliğini giderecektir."
- ".....sorununaşeklinde bir çözüm geliştirilecektir." gibi ifadelerle yer verilebilir.

Başvuru Formu - Özgün Değer

Araştırma Sorusu ve/veya Hipotezi alt başlığının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

- Proje önerisinde araştırma sorusu **göze çarpmalıdır**.
- Araştırma sorusu ve/veya hipotez bir **kapsam içerisinde** sunulmalıdır. Ele alınan problem, çalışmayı destekleyen teori veya sorgu çerçevesi içerisinde **açıkça** ve **kısaca** tanımlanmalı ve açıklanmalıdır.
- Araştırma sorusu, genel olarak bilgili ama ilgili araştırma alanında göreceli olarak bilgisiz olan bir kişinin **anlayabileceği şekilde** açıklanmalıdır.
- Etkili bir araştırma sorusu, “**Bu araştırmanın neden yürütülmesi gerekiyor?**” sorusuna cevap verir. Yürütücü adayı bu soruyu abartılı söylemlere başvurmadan **açık** ve **öz** bir şekilde cevaplamalıdır.

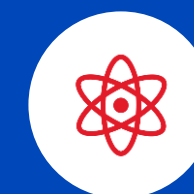
Başvuru Formu - Özgün Değer

Amaç ve Hedefler alt başlığının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

Projenin amacı ve hedefleri, **ayrı paragraflar halinde kısa ve net cümlelerle** ortaya konulmalıdır.

*Projenin bütünü için,
“Bu araştırmayı niçin yapıyoruz?”
diye sorduğumuzda,
vereceğimiz cevap projenin **amacıdır***

*Projenin bir faaliyeti
için, “Bu işi niçin
yapıyoruz?” diye
sorduğumuzda,
vereceğimiz cevap o iş paketinin
hedefidir.*

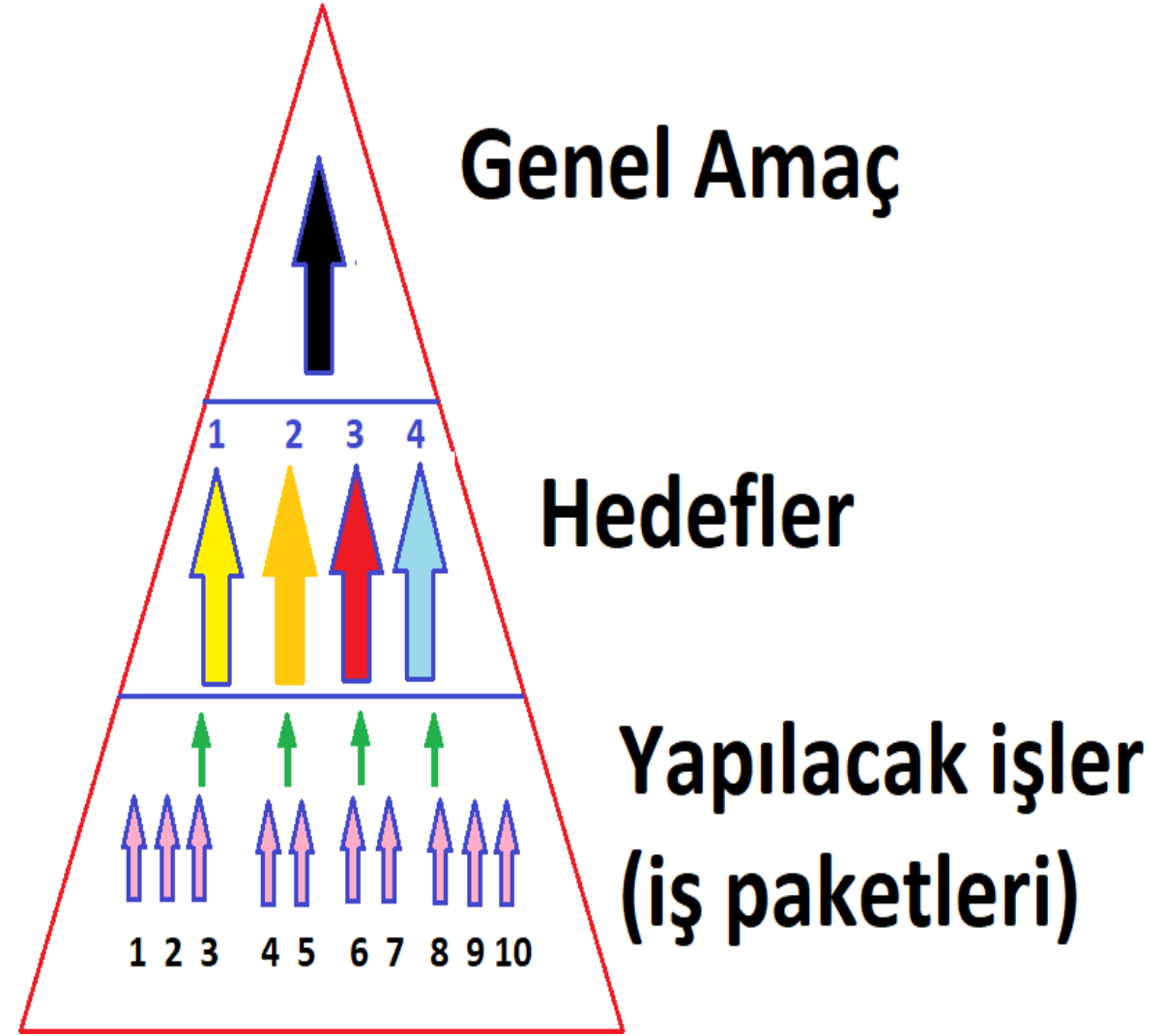
Başvuru Formu - Özgün Değer

Bir araştırma projesinde amaç ve hedeflerin sahip olması gereken özellikler şunlar olmalıdır;

SMART Yaklaşımı/Kriterleri

Başvuru Formu - Özgün Değer

PROJENİN

AMACI: Eğitimin Kalitesini Artırmak

HEDEFLERİ:

1. Bilgisayarlı eğitimi yaygınlaştırmak
- 2.
- 3.
- 4.

PROJENİN

AMACI: Bilgisayarlı eğitimi yaygınlaştırmak

HEDEFLERİ:

1. Eğitimin Kalitesini Artırmak
- 2.
- 3.
- 4.

Başvuru Formu - Yöntem

Yöntem bölümünün aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

- **Amaç ve proje kapsamına uygun** yöntemler seçilmelidir.
- Yöntem, önerilen **hipotezin doğrulanması** için yeterli olmalıdır.
- Seçilen yöntemlerin yeterli olduğunu ve hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını ölçülebilir olarak ortaya koyabileceğini göstermek için, **literatüre atıflar yapılmalıdır**.
- Yöntem bölümü; **araştırma tasarımı, bağımlı ve bağımsız değişkenler, istatistiksel yöntemler** vb. unsurları içermelidir.
- Proje konusu ile ilgili **ön çalışma** yapılmış olması halinde bilgi verilmelidir.
- Yönteme ilişkin **akış şeması** araştırmanın tasarımı göz önünde bulundurularak sunulabilir. Varsa ilgili **görseller** ile zenginleştirilmelidir.

Başvuru Formu - Proje Yönetimi

Yönetim Düzeni: İş-Zaman Çizelgesi ve İş Paketleri alt başlığının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

İŞ-ZAMAN ÇİZELGESİ (*)

İP No	İş Paketi Adı	Projenin Başarısındaki Önemi (%) (**)	Kim(ler) Tarafından Gerçekleştirileceği (***)	AYLAR																																					
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36		

- Projenin iş paketlerinin (İP) **hangi zaman aralıklarında** gerçekleştirileceği “İş-Zaman Çizelgesi”nde sunulmalıdır.
- Projede yer alacak başlıca **İP’lerin kim(ler) tarafından gerçekleştirileceği** belirtilmelidir. Proje Başvuru Sistemi’nde (PBS) yer alan kişiler ile çizelge ve iş paketleri tablolarında yer alan **kişilerin uyumlu olması** gerekmektedir.
- Her iş paketinin proje başarısındaki önemi belirtilmelidir. Bu bölüme 0-100 arası sayısal değerler verilerek **sütun toplamının 100 olması** gerekmektedir.
- Literatür taraması, gelişme ve sonuç raporu hazırlama aşamaları, proje sonuçlarının paylaşımı, makale yazımı ve malzeme alımı **iş paketi olarak sunulmamalıdır**.

Başvuru Formu - Proje Yönetimi

İş paketleri ve iş-zaman çizelgesi oluşturulurken iyi bir planlama için aşağıdaki hususlar ayrıntılı olarak düşünülmelidir:

- İş paketlerinin kendi içerisinde **alt iş paketlerine** bölünebilme durumu (çok sayıda iş paketi oluşturulmasından kaçınılmalıdır),
- **Araştırmacıların ve bursiyerlerin** durumu ve proje ekibinin koordinasyonu,
- Kullanılacak **araştırma altyapısı**,
- Proje kapsamında temin edilecek materyaller ve cihazlar,
- Gerçekleştirilecek **hizmet alımları**,
- Örnek, sarf, teçhizat vb. **temin süreleri**,
- Seyahatler ve toplantılar

Başvuru Formu - Proje Yönetimi

Proje Ekibi oluşturulurken aşağıda belirtilen hususların dikkate alınması önerilmektedir:

- Proje ekibi, projenin kapsadığı faaliyet ve disiplin(ler) dikkate alınarak **nitelik** ve **nicelik** yönünden **yeterli** ve **uygun** bir şekilde oluşturulmalıdır.
- **İş ve görev dağılımı**, kişilerin yetkinlikleri ve iş paketleri dikkate alınarak planlanmalıdır.
- **Projeye danışman eklenecekse**, danışmanın uzmanlık alanı projede özel uzmanlık gerektiren **tali bir konu** ile ilişkili olmalıdır.
- **Projeye yurt dışı araştırmacı eklenecekse**, yurt dışı araştırmacının uzmanlık alanı projenin ülkemizdeki araştırmacıların yetkinliğinin **sınırlı kaldığı bir bölümü** ile ilişkili olmalıdır.

Başvuru Formu - Proje Yönetimi

İş Paketi Tablolarının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

- Her bir iş paketinin **hedefi**, **başarı ölçütü** ve **ara çıktısı/çıktıları** somut bir şekilde belirtilmelidir.
- İP kapsamında yapılacak **işler/görevler** ve **kim(ler)** **tarafından** gerçekleştirileceği açıklanmalıdır.
- Başarı ölçütleri **ölçülebilir** ve **izlenebilir** bir şekilde oluşturulmalıdır.

İŞ PAKETİ TABLOSU (*)	
İP No: 1	İP Adı:
İP Hedefi:	
İP Kapsamında Yapılacak İşler/Görevler:	İP'yi Gerçekleştirecek Kişi(ler) ve İP'ye Katkıları (**)
•	•
•	•
Başarı Ölçütü: İlgili iş paketinin hangi <u>kriterleri</u> sağladığında başarılı sayılacağı ölçülebilir ve izlenebilir şekilde nitel ve/veya nicel olarak belirtilir.	
•	
•	
Ara Çıktılar: İP için öngörülen ve başarı ölçütünün gerçekleşeceğini somut olarak gösteren (teknik rapor, liste, diyagram, analiz/ölçüm sonucu, algoritma, yazılım, anket formu, verim, ham veri vb.) ara çıktılara ilişkin bilgi verilir.	
•	
•	
Risk Yönetimi (***) : İlgili iş paketi kapsamında projenin başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek riskler ve bu risklerle karşılaşıldığında projenin başarıyla yürütülmesini sağlamak için alınacak tedbirler (B Planı) sunulur. B planının uygulanması projenin temel hedeflerinden ve özgün değerinden sapmaya yol açmamalıdır. B planına geçilmesi durumunda yöntem değişikliğine gidiliyor ise bu durum detaylandırılmalıdır. <u>Her bir iş paketi için risk öngörülmesi zorunlu değildir.</u>	
Risklerin Tanımı	Alınacak Tedbir(ler) (B planı)
•	•

Başvuru Formu - Proje Yönetimi

Başarı Ölçütlerinin aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak belirlenmesi önerilmektedir:

- **İş paketlerinin tamamlanmasının** başarı ölçütlerinin sağlanmasına **bağlı** olduğu unutulmamalıdır. Başarı Ölçütleri tablosunda her bir iş paketi için öngörülen hedeflerin başarılı sayılması için **sayısal ölçütler** verilmelidir. Ölçüt olarak **muğlak ifadeler kullanılmamalıdır.**
- Hedeflere ilişkin sayısal ölçüt kullanılamıyorsa, ölçüt **net bir yargı olmalıdır.**

Başvuru Formu - Proje Yönetimi

Risk Yönetimi ve **Araştırma Olanakları** alt başlıklarının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

- Projenin başarısını **olumsuz yönde etkileyebilecek** riskler belirtilmelidir. Her bir iş paketi için risk öngörülmesi zorunlu değildir.
- Projenin **araştırma sorusu ve/veya hipoteziyle ilgili** yaşanabilecek riskler dikkate alınmalıdır.
- Risklerle karşılaşıldığında alınması öngörülen tedbirler **(B Planı)** belirtilmelidir.
- B planının uygulanması **projenin temel hedeflerinden ve özgün değerinden sapmaya yol açmamalıdır**. Yani B planları projenin Ar-Ge niteliğini bozmamalıdır. «*Bu olmazsa literatürdeki standart yöntem kullanılacaktır*» vb. genel ifadelere yer verilmemelidir.
- Projenin yürütüleceği ve/veya proje ekibinin görev aldığı kurum/kuruluşlarda yer alan altyapı/ekipman, **kullanım amacı ile birlikte** listelenmelidir.

Başvuru Formu - Yaygın Etki

Projeden Elde Edilmesi Öngörülen Çıktılara İlişkin Bilgiler

- Bilimsel/Akademik Çıktılar
- Ekonomik/Ticari/Sosyal Çıktılar
- Araştırmacı Yetiştirilmesi ve Yeni Proje(ler) Oluşturulmasına Yönelik Çıktılar

Projeden Oluşması Öngörülen Etkilere İlişkin Bilgiler

- Toplumsal/Kültürel Etki
- Ekonomik Etki
- Ulusal Güvenlik Etkisi

Proje Sonuçlarının Yayılımı ve Bilim İletişimi Kapsamında Gerçekleştirilecek Faaliyet Planı

- Hedef Kitle
- Hedefler ve Beklenen Kazanımlar
- Kullanılacak Araçlar
- Zamanlama

➤ Çıktılar, **nicel gösterge ve hedeflere dayandırılmalı** ve bu çıktıları kullanabilecek kurum/kuruluş(lar)a ilişkin bilgi verilmelidir.

➤ Her bir çıktının elde edilmesinin **öngörüldüğü zaman aralığı** belirtilmelidir.

➤ Öngörülen katkıların **On İkinci Kalkınma Planı** başta olmak üzere **üst politika belgelerindeki hedefler ve politikalar** ile ilişkisinin ilgili belgelere atıf yapılarak açıklanmasında fayda görülmektedir.

➤ Beklenen etkiler **doğrulanabilir** ve **ölçülebilir** olmalıdır.

➤ Etkilerin oluşma **zamanına ilişkin öngörüler** belirtilmelidir.

➤ Faaliyet planı proje konusu ile **uyumlu** ve **yeterli** bir düzeyde sunulmalıdır.

Başvuru Formu - Yaygın Etki

Yaygın Etki bölümünün aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir:

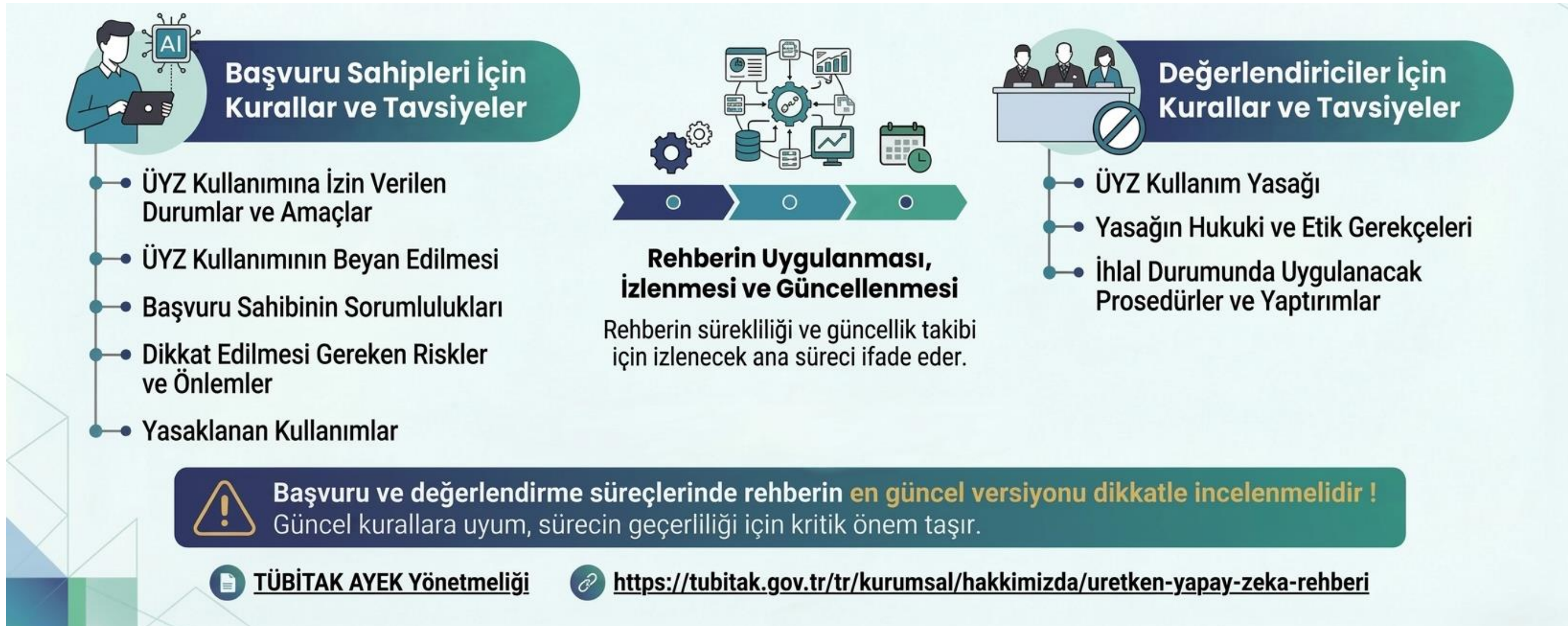
- Proje sonuçlarının **sadece bilimsel değil**, toplumsal, ekonomik ve kültürel düzeyde de değer üretebileceği gösterilmelidir.
- Proje önerisinde yaygın etki açık bir dil ile ölçülebilir bir nitelikte ifade edilmelidir. Bu yaygın etkinin **kısa ve uzun dönemde veya ekonomik/sosyal boyutta** meydana getireceği iyileştirmeler açıklanmalıdır.
- Projede ekonomik etki potansiyeline vurgu yapılması halinde **maliyet (masraf/kâr) hesaplarına** yer verilmelidir.
- Proje Başvuru Sistemi'nde oluşturulacak Proje Çıktı Planı Formu'ndaki çıktı bilgileri ile başvuru formundaki içeriğin **uyumlu olması** gerekmektedir.

Başvuru Formu Ekleri

EK-1 KAYNAKLAR

Proje önerisinde yararlanılan kaynakların listesi <https://tubitak.gov.tr/tr/duyuru/bibliyografik-verilerin-duzenlenmesi> sayfasındaki açıklamalara uygun olarak verilmeli ve bu kaynaklara metin içerisinde atıf yapılmalıdır. DOI numarası bulunan kaynaklar için kaynağın sonuna DOI numarasının da eklenmesi **zorunludur**.

ÜRETKEN YAPAY ZEKANIN (ÜYZ) SORUMLU VE GÜVENİLİR KULLANIM REHBERİ

TÜBİTAK Destek Süreçlerinde Üretken Yapay Zekanın (ÜYZ) Sorumlu ve Güvenilir Kullanımı Rehberi'nin Dayandığı 7 Temel İlke

Sorumluluk ve Hesap Verebilirlik	Şeffaflık ve Açıklanabilirlik	Adalet ve Ayrımcılık Yapmama	Gizlilik ve Veri Koruma	Güvenlik ve Sağlamlık	Araştırma Bütünlüğü ve Özgünlük	İnsan Odaklılık ve Gözetim
Yapay zeka ne kadar gelişmiş olursa olsun, üretilen içerikten ve alınan kararlardan her zaman onu kullanan insan sorumludur.	Süreçlere duyulan güveni artırmak için, başvuru ve değerlendirmelerde yapay zeka kullanıldığı açıkça beyan edilmelidir.	Algoritmik önyargıların haksız avantaj yaratmasını engellemek amacıyla süreçlerin tarafsızlığı titizlikle korunmalıdır.	Üçüncü taraf yapay zeka araçlarına, projelerle ilgili hiçbir gizli belge veya kişisel veri girilmemelidir.	Kullanılan yapay zeka sistemleri veri sızıntılarına, siber saldırılara ve model açıklarına karşı teknik olarak güvenli olmalıdır.	Yapay zeka; aşırma veya veri uydurma gibi ihlallere yol açmadan, bilimsel dürüstlük ve entelektüel özgünlük çerçevesinde kullanılmalıdır.	Yapay zeka sadece insan yeteneklerini desteklemeli ve özellikle kritik kararlarda nihai insan gözetimi asla devredilmemelidir.

TÜBİTAK mevzuatına göre etik ihlal tespiti yapılması halinde AYEK Yönetmeliği uyarınca disiplin süreçleri işletilmektedir.

Başvuru Sahiplerinin ÜYZ Kullanımına Yönelik Kurallar ve Tavsiyeler

TÜBİTAK Destek Süreçlerinde Üretken Yapay Zekanın (ÜYZ) Sorumlu ve Güvenilir Kullanımı Rehberi'ne göre proje başvurusu hazırlamada ÜYZ'nin kullanım alanları şöyledir:

İzinli

- **Literatür Araştırması ve Özetleme**
- **Dil ve Üslup İyileştirme**
- **Kod Parçacıkları Oluşturma**
 - Lisans kontrolü, başvuru sahibinin sorumluluğundadır.
- **Fikir Geliştirme**
- **Veri Görselleştirme Önerilerinin Alınması**

Kısıtlı

- **Proje Taslağı Oluşturma**
 - Nihai metin, tamamen özgünleştirilmeli ve araştırmacının kendi analizini yansıtmalıdır.
- **Veri Analizi ve Yorumlama**
- **Şekil ve İllüstrasyon Üretimi**
 - Telif hakkı ihlali içermediği kontrol edilmelidir.

Yasak

- **İntihal:** Başkalarına ait fikir, metin veya verileri kaynak göstermeden yapay zeka yardımıyla kopyalama.
- **Bilgi Uydurma ve Çarpıtma:** Projeyi ikna edici kılmak adına gerçek dışı veriler üretmek, sonuçları değiştirmek veya sahte referanslar oluşturmak.
- **Gizli ve Hassas Veri Paylaşımı:** KVKK kapsamındaki kişisel verileri veya yayınlanmamış proje detaylarını yapay zeka araçlarına girmek kesinlikle yasaktır.

Başvuru Formu Ekleri

EK-2 BÜTÇE VE GEREKÇESİ

Bütçe, **projenin değerlendirilmesinde dikkate alınan bir kriter değildir**. Diğer yandan, önerinin desteklenmesi halinde başvuru dosyasının önemli bir parçası haline geldiğinden Bütçe ve Gerekçesi dokümanının aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak hazırlanması önerilmektedir;

- **Proje Teşvik İkramiyesi (PTİ)** ve **Kurum Hissesi** bütçeye dahil olmayıp ayrıca TÜBİTAK tarafından hesaplanarak proje bütçesine ilave edilmektedir.
- **Destekleyen diğer kuruluş sayısı** birden fazla ise tabloya yeni satırlar eklenebilir.
- Projede **yurt dışı araştırmacı yer alması halinde** giderleri, proje bütçesine dahildir. Kişiyeye ödenecek ücret hizmet alımı faslına, yol masrafları seyahat giderleri bölümüne yazılmalıdır.

GENEL BÜTÇE TABLOSU (TL) (*)

Katkı Kaynağı	Makine ve Teçhizat Giderleri (06.1 + 06.3)	Sarf Giderleri (03.2)	Hizmet Alımları (03.5)	Temsil ve Tanıtma Giderleri (03.6)	Seyahat Giderleri (03.3 + 03.4)	Bursiyer Ücretleri (05.4)	Geçici İşçi Ücretleri (Yardımcı Personel) (01.3)	TOPLAM
TÜBİTAK'tan Talep Edilen Katkı								
Öneren Kuruluş Katkısı								
Destekleyen Diğer Kuruluş Katkısı (**)								
TOPLAM								

Başvuru Formu Ekleri

- Genel Bütçe Tablosu'nun TÜBİTAK'tan Talep Edilen Katkı kısmındaki toplamlarla TÜBİTAK'tan Talep Edilen Bütçe Tablosundaki **ana toplamlar aynı** olmalıdır.
- TÜBİTAK'tan talep edilen desteğin her bir kalemi için **ayrıntılı gerekçe** ve **teknik bilgiler** verilmelidir.
 - Başvuru aşamasında **proforma veya teknik şartname sunulmasına gerek yoktur**. Proje önerisinin desteklenmesi durumunda ilgili proforma veya teknik şartname talep edilmektedir.
 - Talep edilen alımların proje ile ilgisi **açıkça** belirtilmelidir.
 - **Altyapı kurmaya yönelik** hazırlandığı izlenimi yaratacak şekilde çok fazla makine-teçhizat talep edilmemelidir.
 - **Sarf giderleri** için, projede gerekliliğinin değerlendirilmesine imkân veren ayrıntıda liste verilmesi yeterlidir.
 - Alınacak sarf malzemelerinin miktarı **projedeki faaliyetlerle tutarlı** olmalıdır.

Başvuru Formu Ekleri

EK-3: PROJE EKİBİNİN DİĞER PROJELERİ VE GÜNCEL YAYINLARI

PBS'ye girilen bilgiler doğrultusunda **sistem tarafından otomatik olarak** oluşturulmaktadır.

Bu bölümde, ele alınan konu, izlenecek yöntem, kullanılacak veri/malzeme/sistem, hedeflenen kullanım alanları açısından **mevcut proje önerisi ile ilişkili olan** proje ekibinin diğer projeleri seçilmeli; mevcut proje ile arasındaki örtüşmeler ve temel farklılıklar değerlendirmenin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesine olanak verecek detayda açıklanmalıdır.

Sıra No	Proje Personeli	Projedeki Görevi	Proje No	Proje Adı	Proje Türü	Projeyi Fonlayan Kuruluş	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Proje Bütçesi	İşlem
No data available in table										

TÜBİTAK Veri Tabanından Proje Ekle

Diğer Proje Ekle

Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formu

- Sunulacak proje önerisi ya da benzer içerikli bir proje ile daha önce TÜBİTAK'ın herhangi bir Araştırma Destek Grubuna başvuruda bulunulan ve Kurumumuz tarafından yapılan bilimsel değerlendirme sonucunda **reddedilen projelerin**, panel raporu doğrultusunda düzenlenerek **tekrar sunulması** halinde ‘**Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formu**’nun doldurulması zorunludur.
- Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formu hazırlanırken **reddedilen son proje önerisine ait panel ortak raporunun** esas alınması gerekmektedir.
- Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formunda, bir önceki panel değerlendirmesinde iletilen görüşler dikkate alınarak yapılan tüm değişiklikler **akademik yazım diline özen** gösterilerek detaylı bir şekilde açıklanmalı ve **sayfa sınırlaması olmaksızın** proje önerisine yansıtılmalıdır.
- Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formu **sadece** “*Talep edilen değişiklikler yapılmıştır.*”, “*Değişiklikler proje öneri formuna yansıtılmıştır.*” gibi ifadelerden **oluşmamalıdır.**

Veri Yönetim Planı

Veri Yönetim Planı, proje süresince üretilen verilerin kullanılabilirliği, erişimi ve korunmasını sağlamak için uygun şekilde yönetilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. **Veri Yönetim Planında;**

- Araştırma sırasında **hangi tür verilerin** kullanılacağı ve/veya elde edileceği,
- Proje kapsamında elde edilecek veya üretilecek verinin, **paylaşım** ve **tekrar kullanım için uygunluğu**,
- Verilerin araştırma devam ederken **nerede** saklanacağı,
- Proje tamamlandıktan sonra verilerin **uzun süreli olarak nasıl saklanacağı**, **hangi altyapı olanakları** (bilgi ve iletişim teknoloji altyapıları, güvenli arşiv, örnek saklama ortamı, yasal uzmanlık vb.) **kullanılacağı** ve **üçüncü taraflarla nasıl paylaşılacağı** gibi hususlara yer verilmesi beklenmektedir.

Öncelikli Alanlar ile Uyum

**Endüstride
Teknolojik
Sıçrama**

**Dijital
Liderlik**

**Yeşil
Dönüşüm**

TÜBİTAK 2026-2028 Öncelikli Alanlar

- Batarya Teknolojileri
- İleri Malzeme
- Katmanlı İmalat
- Kritik Hammadde ve Mineraller
- Medikal Teknolojiler
- Motor, Tahrik ve İtici Sistemleri Teknolojileri
- Robotik-Mekatronik ve Otomasyon
- Yarı İletken ve Çip
- Kuantum Teknolojileri
- Siber Güvenlik ve Güvenli Dijital Altyapılar
- Yapay Zeka ve Veri Bilimi
- Yeni Nesil Haberleşme
- Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama
- Sektörel Yeşil Teknolojiler
- Tarım Teknolojileri
- Temiz Enerji
- Yeşil Hidrojen

Sosyal ve Beşeri Bilimler alanı dışındaki alanlara sunulmuş olan proje önerileri için; projenin başvuru aşamasında proje yürütücülerinden projelerinin varsa öncelikli alan konusu kapsamında belirlenen **ürün/teknoloji ile ilişkisini bilimsel/teknik gerekçelerle** açıklamaları istenmektedir.

TÜBİTAK 2026-2028 Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konuları:

https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2026-07/TUBITAK_2026-2028_Ar-Ge_ve_Yenilik_Konulari-v01.07.2026.pdf

- Türkiye ekonomisi ve sanayisinin yeşil dönüşümü
- Sürdürülebilir bir büyümenin tesis edilmesi
- Ülkemizin ihracatında rekabetçiliğinin korunması ve güçlendirilmesi

Hedef: Ülkemizde yeşil dönüşüm için teknolojik altyapının güçlendirilmesi*

Ar-Ge ve Yenilik Temelli
Çözümler

İklim Değişikliği, Çevre ve Biyoçeşitlilik

Temiz ve Döngüsel Ekonomi

Temiz, Erişilebilir ve Güvenli Enerji Arzı

Yeşil ve Sürdürülebilir Tarım: Tarladan Sofraya Sürdürülebilir Tarım

Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım

Avrupa Yeşil Mutabakatı - Yeni Büyüme Stratejisi-

Net sera gazı salımlarının sıfıra indirilmesi (2050)

Ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırılması

Dönüşümün toplum genelinde gerçekleşmesi

* Avrupa Yeşil Mutabakatına Uyum Taslak Eylem Planı-2021 (Ticaret Bakanlığı)

Başvuru Ön İnceleme Süreci

Biçimsel Ön İnceleme

- Başvuru Dosyası
- Program Şartları

İçerik Ön İnceleme

- Araştırma Projesi Niteliği
 - İçerik Yeterliliği
- Değişiklik Bildirim Formu (Revize)
 - Benzer Proje Kontrolü
- ÜYZ Rehberine Uygunluğu

Proje İade Nedenleri

Güncel başvuru formu yerine **eski versiyonların kullanılarak** başvuru yapılması,

Araştırma projesi niteliğinin bulunmaması,

Başvuru formunun **tüm başlıklarının doldurulmamış** olması,

Başvuru formunun, proje önerisinin değerlendirilmesini **mümkün kılacak düzeyde ayrıntılandırılmaması** (içerik yetersizliği),

Literatür özetinin **ham liste** şeklinde sunulması,

Başvuru metni ile **kaynakların ilişkilendirilmemiş** olması,

Proje İade Nedenleri

Proje ekibinin önerilen projeye benzer içerikli **herhangi bir TÜBİTAK veya benzeri kurum/kuruluş projesi olması durumunda**; projelerde, ele alınan konu, izlenecek yöntem, kullanılacak veri/malzeme/sistem, hedeflenen kullanım alanları açısından **büyük ölçüde örtüşmeler** bulunması

Revize proje önerileri için Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formu'nun doldurulmamış olması veya içeriğinin uygun olmaması,

ÜYZ kullanımı sonucu başvuru dosyasında **kaynaklara dair künye hatası** tespit edilmesi,

Projenin **yurt dışı saha çalışması** içermesi (SOBAG'a sunulan projeler hariç),

Dosya depolama/paylaşım sistemlerindeki dosyalara ve/veya web sayfalarına link verilerek proje içeriğinin **başvuru formu sınırları dışında** ayrı bir alanda paylaşılması,

Daha önceki bir başvuruya ilişkin **TÜBİMER itiraz süreci** henüz sonuçlanmadan aynı proje için yeni başvuruda bulunulması,

Bilimsel Değerlendirme Süreci (Panel)

Panel

Proje önerilerinin değerlendirilmesi amacıyla, proje konularında uzman kişilerden oluşturulan kuruldur.

Panellerin Oluşturulması

Grup Yürütme Kurulu'nun (GYK) Danışma Kurulu'nun (DK) da görüşünü alarak **proje önerilerini konularına göre bölüp** panel ve panelistleri belirlemesidir.

Panelist Seçimi

panelist

1. Proje İlişkisi ve Yayın Geçmişi

Projenin faaliyet alanı ile ilişkili olma durumu ve akademik yayınlar

2. Çıkar Çatışması/Çakışması ve Yönetim Deneyimi

Çıkar çatışması/çakışması kontrolü

3. Değerlendirme ve İzleme Deneyimi

Daha önceki hakemlik, moderatörlük, izleyicilik veya panelistlik deneyimi

ORCID
Connecting research and researchers

publons

Clarivate
Analytics

WEB OF SCIENCE™

Scopus

YÖKAKADEMİK
Yükseköğretim Akademik Arama

ARBİS
Araştırmacı Bilgi Sistemi

**PROJE BAŞVURU
BİLGİLERİ
(Anahtar Kelimeler ve
Faaliyet Alanları)**

Kurumlar Arası Dağılım

Daha önce panele davet edilen panelistlere ait istatistiki bilgiler dikkate alınır, kurumlar arası dağılımın korunmasına özen gösterilir.

Bireysel Sorumluluk

Panele çağrılmış olmak TÜBİTAK tarafından çıkar çatışması olmadığına karar verildiği anlamına gelmez, her bir panelist kendi durumunu değerlendirmelidir.

Bilimsel Değerlendirme Süreci (Panel)

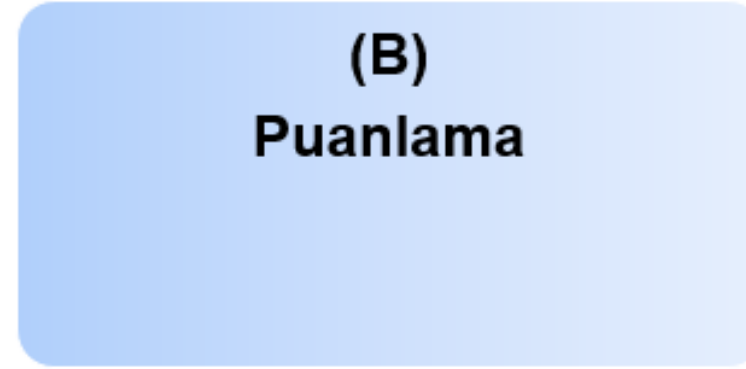
- Projelerin **kısa tanıtımı**,
- **Kriterlerin birbirinden bağımsız** olarak tartışılması,
- **Projelerin birbirinden bağımsız** olarak değerlendirilmesi.

Süre ve Bütçe Değerlendirmesi

- Önceki Panel Raporu
- Proje Önerisi Değişiklik Bildirim Formu
- Proje Öneri Videosu

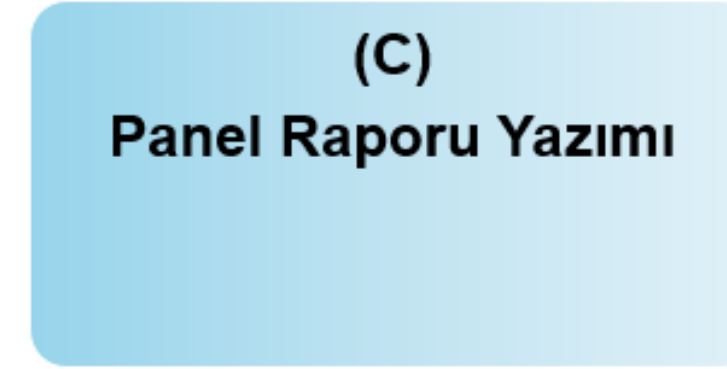
Kriter 1 : Özgün Değer (%35)
Kriter 2 : Yöntem (%25)
Kriter 3 : Proje Yönetimi (%20)
Kriter 4 : Yaygın Etki (%20)

➤ Gizli oy

➤ Gizli kimlik

➤ Açık sayım

- Panel puanı ile **uyumlu** olmalı,
- Her bir kriter için tespit edilen **eksiklikler gerekçeli** olarak yazılmalı.
- Gerekçe/açıklamaların **açık, anlaşılır ve somut** bir şekilde yazılmasına özen gösterilmeli, **çelişkili ve koşullu kabul** içeren ifadeler **yer verilmemelidir**.

Bilimsel Değerlendirme - Puanlama Ölçeği

Kriteri Karşılama Düzeyi	Puan Değeri	Tanım
İyi	6	Proje önerisi ilgili kriteri tüm boyutlarıyla karşılamaktadır. Eksiklik yok denecek kadar azdır.
	5	Proje önerisi ilgili kriteri iyi derecede karşılamaktadır. Önerinin kabul edilebilir seviyede eksiklikleri bulunmaktadır.
Geliştirilebilir	4	Proje önerisi ilgili kriteri genel hatlarıyla karşılamakla birlikte, önerinin iyileştirme ve geliştirmeye açık noktaları bulunmaktadır.
	3	Proje önerisi, ilgili kriteri orta derecede karşılamaktadır. Öneride iyileştirilmesi ve geliştirilmesi gereken önemli hususlar bulunmaktadır.
Yetersiz	2	Proje önerisi ilgili kriteri yeterli derecede karşılamamaktadır. Öneride önemli eksiklikler bulunmaktadır.
	1	Proje önerisi ilgili kriteri karşılamamaktadır. Proje önerisinde ciddi eksiklikler/zayıflıklar söz konusudur.

Panelist ön değerlendirmeleri, **ARYA: Akıllı Rapor Yazma Aracı** adı verilen yapay zeka destekli bir araç tarafından derlenmektedir.

Panelist ön değerlendirmeleri, derlenmesinde kullanılmak amacıyla ARYA: Akıllı Rapor Yazma Aracı adı verilen yapay zeka destekli bir araç geliştirilmiştir. Panel ortak raporunun taslağı bu araç tarafından oluşturabilir.

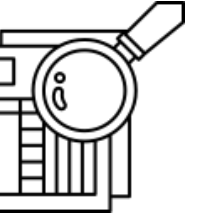
Panel ortak raporu, panel sırasında panelistler ve moderatör tarafından gözden geçirilip son haline getirilmektedir.

Proje özeti, moderatör tarafından uygun bulunan bir panelist tarafından diğer panelistlere aktarılır.

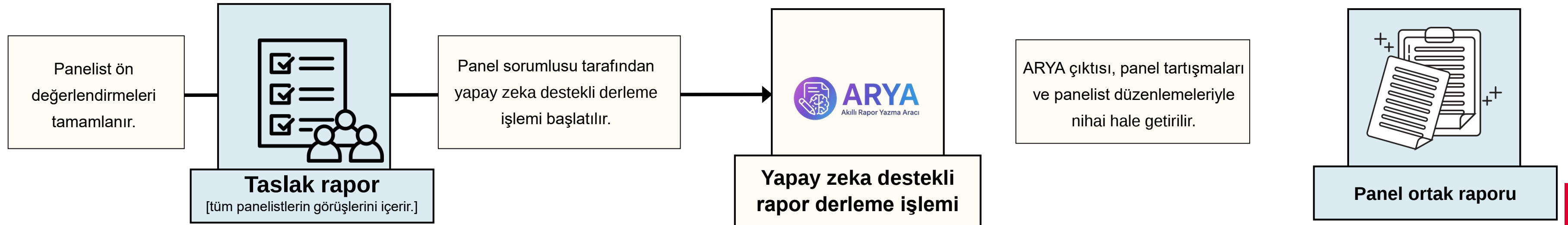

Derleme rapor yapay zeka çıktısıdır; panelistler için **bağlayıcılık içermemektedir.**

Yapay zeka desteği ile oluşturulan derleme rapor, panel tartışmaları doğrultusunda düzenlenmelidir.

Veriler yalnızca TÜBİTAK sunucularında işlenmektedir.

Bilimsel Değerlendirme Süreci - Özgün Değer

Bilimsel değerlendirme sürecinde **Özgün Değer** kriteri aşağıdaki sorular dikkate alınarak değerlendirilmektedir:

- Ele alınan konunun kapsamı ve önemi nitel ve/veya nicel verilerle desteklenerek ne düzeyde açıklanmıştır?
- Literatürdeki eksiklikler ve/veya sorunlar ne düzeyde ortaya konulmuştur? Bu eksikliklerin giderilmesine veya sorunların çözümüne yönelik ne düzeyde özgün ve yenilikçi öneriler sunulmuştur?
- Literatürdeki çalışmalardan farklı olarak ilgili bilim veya teknoloji alan(lar)ına kavramsal, kuramsal veya metodolojik olarak yapılacak özgün katkılar ne düzeyde açıklanmıştır?
- Ele alınan problem(ler), araştırma sorusu ve/veya hipotez ne düzeyde ortaya konulmuştur?
- Amaç ve hedefler açık, ölçülebilir, gerçekçi ve proje süresince ulaşılabilir nitelikte olacak şekilde ne düzeyde açıklanmıştır?

Özgün değer kriteri ile ilgili sıkça yapılan eleştiriler şu şekildedir;

- Projenin (hipotez, kurgu, amaç) açık olmaması ve konunun özgünlüğünün yeterince anlatılmaması,
- Literatürün iyi taranmamış olması ve çalışmanın literatürde hangi açığı kapatacağının vurgulanmaması,
 - «Proje önerisinin özgün değeri bulunmakla birlikte proje kurgusunu etkileyecek literatürdeki ilgili çalışmaların yeterince analiz edilmediği dikkat çekmektedir.»
- Bir kısım literatür bilgisinin verilmemesi,
- Önerilen çalışmaların daha önce yapılmış olması,
- Özensiz proje yazımı ve akıcı olmayan dil kullanımı.

Bilimsel Değerlendirme Süreci - Yöntem

Bilimsel değerlendirme sürecinde **Yöntem** kriteri aşağıdaki sorular dikkate alınarak değerlendirilmektedir:

- Projede uygulanacak yöntem ve araştırma teknikleri ne düzeyde belirgin ve doğru olarak açıklanmıştır?
- İlgili yöntem ve araştırma teknikleri öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmaya ne düzeyde uygundur?

Yöntem kriteri ile ilgili sıkça yapılan eleştiriler şu şekildedir;

- Yöntemin detaylı verilmemesi veya gereksiz ayrıntıların verilmesi,
- Kullanılacak materyalin uygun olmaması,
- Kullanılacak yöntem ve tekniklere ilişkin literatüre yeterince atıf yapılmaması,
- İş paketlerinin yöntem bölümü ile ilişkisinin yeterince ortaya konulmaması,
- Özensiz proje yazımı ve akıcı olmayan dil kullanımı.

Bilimsel Değerlendirme Süreci – Proje Yönetimi

Bilimsel değerlendirme sürecinde **Proje Yönetimi** kriteri **Yönetim Düzeni (İş-Zaman Çizelgesi ve İş Paketleri)** alt başlığı aşağıdaki sorular dikkate alınarak değerlendirilmektedir:

- Projenin amaç ve hedeflerine ulaşılabilmesi için iş paketlerinin kapsamı ve iş-zaman planlaması ne düzeyde doğru ve uygulanabilir? Her iş paketi için tanımlanan görevler, başarı ölçütleri ve ara çıktılar ne düzeyde ölçülebilir ve izlenebilir?
- İş ve görev dağılımı, kişilerin yetkinlikleri ve iş paketleri dikkate alınarak ne düzeyde doğru planlanmıştır? Proje ekibinin işbirliği ve koordinasyonu iş paketleri dikkate alınarak ne düzeyde gerçekçi ve uygulanabilir şekilde planlanmıştır?
- Projenin başarısını olumsuz yönde etkileyebilecek tüm riskler ve bu risklerle karşılaşıldığında alınması öngörülen tedbirler (B Planı) belirtilmiş midir? B Planı ne ölçüde gerçekçi ve uygulanabilir? B Planı projenin özgün değerini değiştirmeyecek şekilde planlanmış mıdır?

Bilimsel Değerlendirme Süreci – Proje Yönetimi

Bilimsel değerlendirme sürecinde **Proje Yönetimi** kriteri **Proje Ekibi** alt başlığı aşağıdaki sorular dikkate alınarak değerlendirilmektedir:

- Proje ekibi, projenin kapsadığı faaliyet ve disiplin(ler) dikkate alındığında nitelik ve nicelik yönünden ne ölçüde yeterli ve uygundur?
- Proje ekibinde yer alan yurt dışı araştırmacı (varsa), ülkemizdeki araştırmacıların yetkinliğinin yetersiz kaldığı konularda proje çalışmalarına katkı sağlayacak nitelikte midir? Yurt dışı araştırmacının yurt içindeki çalışma programının süresi ve sıklığı doğru planlanmış mıdır?
- Proje ekibinde yer alan danışman(lar) (varsa) projenin özel uzmanlık gerektiren tali konu ya da konularına katkı sağlayacak nitelikte midir? Projede görev alacak danışman sayısı o projedeki özel uzmanlık gerektiren tali konu sayısı ile sınırlı mıdır?

Bilimsel Değerlendirme Süreci – Proje Yönetimi

Bilimsel değerlendirme sürecinde **Proje Yönetimi** kriteri **Araştırma Olanakları** alt başlığı aşağıdaki soru dikkate alınarak değerlendirilmektedir:

- Projenin yürütüleceği kuruluş(lar)ın sahip olduğu altyapı ve ekipman (laboratuvar, araç, makine-teçhizat vb.) projenin ihtiyaçları açısından ne ölçüde yeterli ve uygundur?

Proje Yönetimi kriteri ile ilgili sıkça yapılan eleştiriler şu şekildedir;

- İş paketlerinin yeterince ortaya konulmaması veya iş paketi sürelerinin uygun belirlenmemesi,
- Literatür taraması, gelişme ve sonuç raporu hazırlama aşamaları, proje sonuçlarının paylaşımı, makale yazımı ve malzeme alımının iş paketi olarak gösterilmesi,
- Proje ekibinin deneyimsiz olduğu algısının oluşması,
- Ekibin yeterli olmaması veya iyi seçilmemesi ya da gereksiz kalabalık olması,
- Başarı ölçütlerinin tanımlanmaması ya da ölçülebilir ve/veya izlenebilir olmaması,
- Risklerin iyi öngörülmemesi ve B planının eksik veya yetersiz olması,
- Öngörülen riske dair sunulan B planının proje önerisinin özgün değerini zayıflatması,
- Özensiz proje yazımı ve akıcı olmayan dil kullanımı.

Bilimsel Değerlendirme Süreci – Yaygın Etki

Bilimsel değerlendirme sürecinde **Yaygın Etki** kriteri aşağıdaki sorular dikkate alınarak değerlendirilmektedir:

- Mevcut haliyle projeden bilimsel/akademik, ekonomik/ticari/sosyal, araştırmacı yetiştirilmesi ve yeni projeler oluşturulması gibi çıktı ve sonuçların elde edilebilme potansiyeli ne düzeydedir?
- Projeden elde edilmesi planlanan araştırma çıktı ve sonuçlarının etki oluşturma potansiyeli ne düzeydedir? Öngörülen uygulama alanları ve sosyo-ekonomik/kültürel alanlarında sağlayacağı katkılar ne düzeyde açık bir şekilde ortaya konulmuştur? Öngörülen katkıların [On İkinci Kalkınma Planı](#) başta olmak üzere üst politika belgelerindeki hedefler ve politikalar ile ilişkisi, ilgili belgelere atıf yapılarak açıklanmış mıdır?
- Proje sonuçlarının yayılımı ve bilim iletişimi kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler çerçevesinde “hedef kitle”, “hedefler ve beklenen kazanımlar”, “kullanılacak araçlar” ve “zamanlama” ne ölçüde uygun ve yeterli tanımlanmıştır?

Yaygın Etki kriteri ile ilgili sıkça yapılan eleştiriler şu şekildedir;

- Öngörülen çıktı ve etkilerin niteliğinin ve gerçekleşme zamanının gerçekçi bulunmaması,
- Nitelikli akademik yayın elde edilme potansiyelinin düşük olması,
- Ticarileşebilir çıktı elde edilme şansı olmaması (uygulamalı araştırma, deneysel geliştirme),
- Tescil, patent vb. çıktılar elde edilememesi (uygulamalı araştırma, deneysel geliştirme),
- Proje sonuçlarının yayılımına yönelik planlamanın yetersiz şekilde yapılması,
- Özensiz proje yazımı ve akıcı olmayan dil kullanımı.

Diğer Hususlar

Dönemli ve dönemsiz tüm programlar kapsamında yapılacak proje başvurularında başvuru belgeleri **başvuru esnasında istenmemektedir.**

Başvuru sırasında Proje Başvuru Sistemi'ne girilen bilgiler doğrultusunda **sistem tarafından oluşturulacak belgeler** şunlardır:

- Fikri Mülkiyet Hak Sahipliği Protokolü
- Veri Yönetim Planı
- Proje Çıktı Planı Formu
- Yurt Dışı Araştırmacı Bilgi Formu ve Katılım Mektubu (Projede yurt dışı araştırmacı varsa)
- 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu Kapsamında Faaliyet Gösteren Şirketler Bünyesinde Görev Yapan Üniversite Öğretim Elemanları için Proje Başvurusu İzin Formu

E-imza sürecinde bu belgelerin ilgili kişiler tarafından imzalanması ile söz konusu belgeler elektronik olarak alınmış olmaktadır.

Diğer Hususlar

Bir önerinin desteklenmesine karar verilmesi halinde **gerekli ise** istenebilecek belgeler şunlardır:

- Etik Kurul Onay Belgesi
- Yasal/Özel İzin Belgesi
- Destek Mektubu
- Proforma Fatura(lar)
- KOBİ Beyannamesi

Gerekli belgelerin ilgili Araştırma Destek Grubu tarafından **verilen süre içerisinde** eksiksiz olarak ve istenilen formatta Kurumumuza iletilmesi gerekmektedir.

Belgelerin, belirtilen süreler içinde temin edilememesi halinde **proje yürürlüğe alınamamaktadır**.

1001-Araştırma programına sunulan tüm proje önerileri için Proje Başvuru Sistemi'ne isteğe bağlı **video yüklenebilmesi imkânı** tanınmıştır.

5 dakikayı aşmayacak
100 MB'a kadar

Yürütücülere panelist tercihi imkanı tanınması

- Reddedilen projeler için
- Projenin ilk revizyonunda **bir defaya mahsus** olmak üzere
- Proje yürütücülerinin tercihlerinin alınması:
 - Önceki değerlendirmeyi yapan panelistlerin görevlendirilmesi
 - Farklı kişilerin görevlendirilmesi

TÜBİMER

- Görüş, öneri ve itirazların çevrimiçi TÜBİTAK'a iletilmesi

İstatistikler

- İstatistiklerin web sayfası üzerinden periyodik olarak paylaşılması

Gözlemci Panelistlik

- Proje değerlendirme tecrübesi
- 10 yılda 11.392 gözlemci panelist (2016-2025)

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TÜBİTAK

TEŞEKKÜRLER

TÜBİTAK | TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

TÜBİTAK BAŞKANLIK ÇAĞRI MERKEZİ: 444 66 90

ARDEB Proje Başvuru Sistemi ile ilgili sorular için:

ardeb-pbs@tubitak.gov.tr

(Konu bölümüne [1001] koduyla başlayınız.)